

Vodní zákon v praxi

Kutná Hora 12. 5. 2026

Mgr. Jaroslava Nietscheová
Povodí Vltavy, státní podnik

jaroslava.nietscheova@pvl.cz

Současný stav právní úpravy

Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů

39 novel

19 prováděcích vyhlášek

7 nařízení vlády

Současný stav právní úpravy

Poslední novely vodního zákona

zákon č. 544/2020 Sb. – tzv. „suchá“ novela

- řešení problematiky sucha
- důraz na ochranu vodních zdrojů
- zavedení pojmu „vodní linie“
- vyloučení možnosti „jiného zneškodňování“ odpadních vod
- povinnost měřit množství odebraných povrchových a podzemních vod nad 1 000 m³ ročně nebo 500 m³ měsíčně

Současný stav právní úpravy

zákon č. 544/2020 Sb. – tzv. „suchá“ novela

- povinnost měřit je uložena i oprávněným
 - k jinému nakládání s povrchovou vodou
 - k čerpání podzemní vody tepelnými čerpadly
 - k umělému obohacování podzemní vody
 - k sanačnímu čerpání
 - k čerpání a užívání důlních vod jako náhradního zdroje vody
- rozšíření možnosti povolení vypouštění odpadních vod do vod podzemních z několika územně souvisejících staveb k bydlení a rodinné rekreaci – max. 15 m³/den

Současný stav právní úpravy

zákon č. 284/2021 Sb., kterým se mění zákony v souvislosti s přijetím stavebního zákona, ve znění pozdějších předpisů

- povolování vodních děl stavebními úřady
- oddělení povolení nakládání s vodami
- zrušení institutu ohlášení - § 15, 15a, 15b
- doplnění § 55a – kompetence stavebního úřadu
- doplnění stavebního úřadu mezi vodoprávní úřady
- nejasné kompetence vodoprávních a stavebních úřadů

Současný stav právní úpravy

zákon č. 182/2024 Sb., „havarijní novela“ VZ

- doplnění § 9a, § 14a, § 16a, § 17a, § 18a, § 23a odst. 12 a 13, § 30a, § 38b, § 39a, § 59 odst. 6 a 7, § 59a

povinné doklady k žádostem – přenesení z vyhlášky č. 183/2018 Sb.

- § 19a – evidence výpustí – vyhláška č. 437/2025 Sb.
- nová definice havárie a postupu při jejím zneškodňování
 - § 41, § 42

„Fosforová“ novela VZ - nepřijatá

Sněmovní tisk č. 973/0

Návrh MŽP

- prohlášení vodních děl na ochranu před povodněmi za veřejný zájem
- renaturace vodních děl
- soustava DČOV a povinnosti provozovatele
- povinnost správce vodních toků navrhnout změny záplavových území

Nebyla přijata

Havárie a její zneškodňování - § 40 VZ

Havárie – mimořádně závažné zhoršení nebo mimořádně závažné ohrožení jakosti povrchových a podzemních vod

Součástí havárie – technické poruchy a závady zařízení k zachycování, skladování, likvidaci, dopravě nebo odkládání závadných látek, které havárii předcházely a jsou s ní v příčinné souvislosti

Havárie a její zneškodňování - § 40/2 VZ

Havárie - je vždy zhoršení nebo ohrožení jakosti povrchových nebo podzemních vod

- ropnými látkami
- nebezpečnými závadnými látkami (sloučeniny metaloidů a kovů, kyanidy)
- zvláště nebezpečnými závadnými látkami
- radioaktivními látkami a odpady
- v CHOPAV
- v OPVZ

Povinnosti při havárii - § 41/1, 2 VZ

Hlášení havárie – původce havárie

– svědek, který havárii zjistil

Vždy HZS

Místo havárie – místo vzniku nebo zjištění havárie

Povinnosti původce havárie

- Ohlásit havárii HZS
- Učinit bezprostřední opatření k odstranění příčin a následků havárie
 - podle svého havarijního plánu
 - podle pokynů VÚ, HZS, ČIŽP
 - na vlastní náklady
 - ve spolupráci s VÚ, HZS, ČIŽP

Povinnosti při havárii - § 41/3 VZ

HZS

- přijímá informace o havárii
- informuje o havárii – VÚ, správce povodí, ČIŽP, Policii ČR
- provádí záchranné a likvidační práce
 - záchranné práce – odvracení nebo omezení bezprostředního rizika pro osoby, zvířata, věci, ŽP
 - likvidační práce – odstraňování následků havárie
- řídí záchranné a likvidační práce

Řízení prací při zneškodňování havárie - § 41/4 VZ

VÚ ORP

- příslušný podle místa havárie
řídí zneškodňování havárie ve spolupráci s HZS
- zjišťuje původce havárie
- ukládá mu provedení
 - opatření k odstranění následků havárie - § 42/1 VZ
 - opatření k zajištění zásobování vodou - § 42/1 VZ
 - stanoví podmínky a termíny jejich plnění
 - stanoví rozsah a druh odběrů vzorků a provedení jejich rozborů správci povodí

Řízení prací při zneškodňování havárie - § 41, § 42 VZ

ČIŽP

- spolupracuje s VÚ - § 112/1 písm. d) VZ
- spolupracuje s Policií ČR, Vojskou policií při řízení prací ke zneškodňování havárie, při šetření jejích příčin
- může odebírat vzorky zasažených zemín, vod, živočichů, rostlin
- řídí zneškodňování havárie, pokud to vyžaduje „použití mimořádných odborných znalostí“ - § 41/7 VZ
- ukládá provedení určitých opatření původci havárie
- zabezpečí provedení uložených opatření, pokud je nebezpečí z prodlení a původce havárie neplní uložené povinnosti
- § 42/1 VZ

Řízení prací při zneškodňování havárie - § 41, § 42 VZ

Původce havárie – způsobil havárii v souvislosti s nakládáním se závadnými látkami

Nakládání se závadnými látkami je:

- těžba, výroba, zpracování
- skladování, skládkování
- doprava, použití, distribuce
- zneškodňování, prodej
- jakékoliv jiné nakládání se závadnými látkami
- § 2 písm. a) vyhlášky č. 450/2005 Sb.

Původce havárie - § 41/1 VZ

Původce havárie – osoba, která nakládala se závadnými látkami jako poslední předtím, než unikly do vnějšího prostředí nebo než jejich únik bezprostředně hrozil

Bez ohledu na zavinění

Princip objektivní odpovědnosti

Původce havárie

- hradí náklady, které provedl podle svého havarijního plánu
- hradí náklady na opatření uložená VÚ (ČIŽP) jako opatření k zneškodnění havárie

Jiný postup zneškodňování havárie - § 42/4 VZ

Původce – není znám

– uložené povinnosti neplní a je nebezpečí z prodlení nebo hrozí závažné následky

Zajistí provedení nezbytných opatření ke zneškodnění havárie VÚ (ČIŽP)

Objedná provedení nezbytných opatření u odborně a technicky způsobilé osoby

Náklady zaplatí ORP (kraj)

Má nárok na kompenzaci nákladů z „havarijního“ účtu kraje v „dohodnuté“ výši

Povinnosti vlastníků dotčeného majetku - § 42/6 VZ

Jsou povinni

- strpět provedení opatření k nápravě uložená VÚ
- strpět vstup a vjezd na své nemovitosti
- strpět omezení obvyklého užívání svých nemovitostí

Náhrada za majetkovou i nemajetkovou újmu hradí původce havárie

Žádost musí být podána do 6 měsíců od skončení zneškodňování havárie

Děkuji za pozornost